

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

18 decembrie 2014*

„Trimitere preliminară — Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene — Articolul 19 alineatul (2) — Directiva 2004/83/CE — Standarde minime referitoare la condițiile de acordare a statutului de refugiat sau a statutului conferit prin protecție subsidiară — Persoană care poate beneficia de protecție subsidiară — Articolul 15 litera (b) — Tortură sau tratamente sau pedepse inumane sau degradante aplicate unui solicitant în țara de origine — Articolul 3 — Standarde mai favorabile — Solicitant afectat de o boală gravă — Lipsa unui tratament adecvat disponibil în țara de origine — Articolul 28 — Protecție socială — Articolul 29 — Îngrijirea sănătății”

În cauza C-542/13,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Cour constitutionnelle (Curtea Constituțională) (Belgia), prin decizia din 26 septembrie 2013, primită de Curte la 17 octombrie 2013, în procedura

Mohamed M’Bodj

împotriva

État belge,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnul K. Lenaerts, vicepreședinte, domnii M. Ilešič, L. Bay Larsen (raportor), T. von Danwitz și J.-C. Bonichot și doamna K. Jürimäe, președinți de cameră, domnii A. Rosas, E. Juhász și A. Arabadjev, doamna C. Toader, domnii M. Safjan și D. Šváby și doamnele M. Berger și A. Prechal, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,

grefier: domnul V. Tournès, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 24 iunie 2014,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnul M’Bodj, de S. Benkhalifa, avocate;
- pentru guvernul belgian, de C. Pochet și de T. Materne, în calitate de agenți, asistați de J.-J. Masquelin, de D. Matray, de J. Matray, de C. Piront și de N. Schynts, avocats;
- pentru guvernul german, de T. Henze și de B. Beutler, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: franceza.

- pentru guvernul elen, de M. Michelogiannaki, în calitate de agent;
 - pentru guvernul francez, de F.-X. Bréchet și de D. Colas, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul Regatului Unit, de C. Banner, barrister;
 - pentru Comisia Europeană, de M. Condou-Durande și de R. Troosters, în calitate de agenți,
- după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 17 iulie 2014,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 2 literele (e) și (f), a articolelor 15 și 18, a articolului 20 alineatul (3) și a articolelor 28 și 29 din Directiva 2004/83/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională și referitoare la conținutul protecției acordate (JO L 304, p. 12, rectificări în JO 2005, L 204, p. 24, și în JO 2011, L 278, p. 13, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 52).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul M'Bodj, resortisant mauritanian, pe de o parte, și État belge, pe de altă parte, cu privire la respingerea de către Service public fédéral Sécurité sociale (Serviciul public federal de securitate socială) a cererii sale având ca obiect acordarea alocațiilor de înlocuire a veniturilor și de integrare.

Cadrul juridic

Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale

- 3 Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”), prevede la articolul 3, intitulat „Interzicerea torturii”:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

Dreptul Uniunii

- 4 Considerentele (5), (6), (9), (10), (24) și (26) ale Directivei 2004/83 au următorul cuprins:
 - „(5) Concluziile Consiliului European de la Tampere precizează totodată că normele privind statutul de refugiat ar trebui completate, de asemenea, prin măsuri privind forme subsidiare de protecție, care oferă un statut corespunzător oricărei persoane care are nevoie de o astfel de protecție.
 - (6) Obiectivul principal al prezentei directive este, pe de o parte, să se asigure că toate statele membre pun în aplicare criteriile comune de identificare a persoanelor care au o nevoie reală de protecție internațională și, pe de altă parte, să asigure un nivel minim de beneficii respectivelor persoane în toate statele membre.

[...]

- (9) Resortisanții țărilor terțe sau apatrizii a căror ședere este autorizată pe teritoriul statelor membre din alte motive decât nevoia de protecție internațională, însă cu titlu discreționar, din motive de compasiune sau umanitare, nu intră în domeniul de aplicare a[l] prezentei directive.
- (10) Prezenta directivă respectă drepturile fundamentale, precum și principiile recunoscute în special de Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene [(denumită în continuare «carta»)]. Prezenta directivă urmărește în special garantarea deplinei respectări a demnității umane și a dreptului de azil ale solicitanților de azil și ale membrilor familiei care îi însoțesc.

[...]

- (24) Ar trebui adoptate, de asemenea, standarde minime privind definirea și conținutul statutului conferit prin protecția subsidiară. Protecția subsidiară ar trebui să completeze protecția refugiaților consacrată de Convenția (privind statutul refugiaților, semnată la Geneva la 28 iulie 1951 [*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, p. 150, nr. 2545 (1954)]).

[...]

- (26) Riscurile la care populația unei țări sau o parte din populație este în general expusă nu constituie în sine amenințări individuale care să poată fi calificate drept vătămări grave.”

5 Articolul 2 literele (a), (c), (e), (f) și (g) din această directivă prevede:

„În sensul prezentei directive:

- (a) «protecție internațională» înseamnă statutul de refugiat și statutul conferit prin protecție subsidiară, definite la literele (d) și (f);

[...]

- (c) «refugiat» înseamnă orice resortisant al unei țări terțe care, ca urmare a unei temeri bine fondate de a fi persecutat din cauza rasei sale, a religiei, naționalității, opiniilor politice sau apartenenței la un anumit grup social, se află în afara țării al cărei cetățean este și care nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să solicite protecția respectivei țări [...]

[...]

- (e) «persoană care poate beneficia de protecție subsidiară» înseamnă orice resortisant al unei țări terțe sau orice apatrid care nu poate fi considerat refugiat, dar în privința căruia există motive serioase și întemeiate de a crede că, în cazul în care ar fi trimis în țara sa de origine sau, în cazul unui apatrid, în țara în care avea reședința obișnuită, ar fi supus unui risc real de a suferi vătămările grave definite la articolul 15 [...] și nu poate sau, ca urmare a acestui risc, nu dorește protecția respectivei țări;

- (f) «statut conferit prin protecție subsidiară» înseamnă recunoașterea, de către un stat membru, a unui resortisant al unei țări terțe sau a unui apatrid ca persoană care poate beneficia de protecție subsidiară;

- (g) «cerere de protecție internațională» înseamnă cererea de protecție prezentată unui stat membru de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid, care poate fi înțeleasă ca urmărind să obțină statutul de refugiat sau statutul conferit prin protecție subsidiară, care nu solicită în mod explicit un alt tip de protecție în afara domeniului de aplicare a[l] prezentei directive și care poate face obiectul unei cereri separate”.

6 Articolul 3 din directiva menționată prevede:

„Statele membre pot adopta sau menține standarde mai favorabile pentru a decide care sunt persoanele care îndeplinesc condițiile de acordare a statutului de refugiat sau care sunt persoanele eligibile pentru protecție subsidiară, precum și pentru a stabili conținutul protecției internaționale, în măsura în care respectivele standarde sunt compatibile cu prezenta directivă.”

7 Articolul 6 din aceeași directivă are următorul cuprins:

„Agenții de persecuție sau vătămări grave pot fi:

- (a) statul;
- (b) partidele sau organizațiile care controlează statul sau o parte importantă din teritoriul acestuia;
- (c) agenți neguvernamentali, în cazul în care se poate demonstra că agenții menționați la literele (a) și (b), inclusiv organizațiile internaționale, nu pot sau nu doresc să acorde o protecție împotriva persecuțiilor sau a vătămărilor grave [...]

8 Articolul 15 din Directiva 2004/83, cuprins în capitolul V din aceasta, intitulat „Condiții care trebuie îndeplinite pentru a fi considerat persoană ce poate beneficia de protecție subsidiară”, prevede sub titlul „Vătămări grave”:

„Vătămările grave sunt:

- (a) pedeapsa cu moartea sau execuția;
- (b) tortura sau tratamentele sau pedepsele inumane sau degradante aplicate unui solicitant în țara de origine;
- (c) amenințările grave și individuale la adresa vieții sau a persoanei unui civil ca urmare a violenței generalizate în caz de conflict armat intern sau internațional.”

9 Potrivit articolului 18 din această directivă:

„Statele membre acordă statutul conferit prin protecție subsidiară unui resortisant al unei țări terțe sau unui apatrid eligibil pentru protecție subsidiară în conformitate cu capitolele II și V.”

10 Articolul 20 alineatul (3) din directiva menționată precizează:

„Atunci când aplică [capitolul VII], statele membre țin seama de situația specifică persoanelor vulnerabile precum minorii, minorii neînsoțiți, persoanele cu handicap, vârstnicii, femeile însărcinate, părinții singuri însoțiți de copii minori și persoanele care au fost supuse torturii, violului sau altor forme grave de violență psihologică, psihică sau sexuală.”

11 Articolele 28 și 29 din aceeași directivă, cuprinse în capitolul VII din aceasta, prevăd acordarea de prestații de asistență socială și accesul la îngrijirea sănătății pentru beneficiarii statutului de refugiat sau ai statutului conferit prin protecție subsidiară.

Dreptul belgian

- 12 Articolul 9 ter din Legea din 15 decembrie 1980 privind accesul pe teritoriu, șederea, stabilirea și îndepărtarea străinilor, în versiunea aplicabilă faptelor din litigiul principal (denumită în continuare „Legea din 15 decembrie 1980”), prevede la alineatul (1):

„Străinul care locuiește în Belgia care își demonstrează identitatea în conformitate cu § 2 și care suferă de o boală care prezintă un risc real pentru viața sau integritatea sa corporală sau un risc real de tratament inuman sau degradant atunci când nu există niciun tratament adecvat în țara de origine sau în țara în care are reședința poate solicita ministrului sau delegatului său eliberarea unui permis de ședere în Regat.”

- 13 Articolul 48/4 din Legea din 15 decembrie 1980 are următorul cuprins:

„§ 1. Statutul de protecție subsidiară este acordat străinului care nu poate fi considerat refugiat și care nu poate beneficia de articolul 9 ter și în privința căruia există motive serioase de a crede că, în cazul în care ar fi trimis în țara sa de origine sau, în cazul unui apatrid, în țara în care avea reședința obișnuită, ar fi supus unui risc real de a suferi vătămările grave vizate la alineatul 2 și care, ținând cont de acest risc, nu poate sau nu dorește protecția respectivei țări, și aceasta în pofida faptului că nu este vizat de clauzele de excludere prevăzute la articolul 55/4.

§ 2. Sunt considerate vătămări grave:

- (a) pedeapsa cu moartea sau execuția;
- (b) tortura sau tratamentele sau pedepsele inumane sau degradante aplicate unui solicitant în țara de origine;
- (c) amenințările grave la adresa vieții sau a persoanei unui civil ca urmare a violenței generalizate în caz de conflict armat intern sau internațional.”

- 14 Articolul 4 din Legea din 27 februarie 1987 privind alocațiile acordate persoanelor cu handicap (denumită în continuare „Legea din 27 februarie 1987”) prevede:

„§ 1. Alocațiile prevăzute la articolul 1 nu pot fi acordate decât unei persoane care are reședința efectivă în Belgia și care este:

- 1° cetățean belgian;
- 2° resortisant al unui stat membru al Uniunii Europene;
- [...]
- 5° refugiat [...]
- [...]

§ 2. Regele poate, prin decret adoptat în Conseil des Ministres [Consiliul de Miniștri], în condițiile pe care le stabilește, să extindă aplicarea prezentei legi la alte categorii de persoane în afara celor prevăzute la alineatul (1) care au reședința efectivă în Belgia.

[...]”

- 15 Prin Decretul regal din 9 februarie 2009 de modificare a Decretului regal din 17 iulie 2006 de punere în aplicare a articolului 4 alineatul 2 din Legea din 27 februarie 1987 privind alocațiile acordate persoanelor cu handicap, Regele a extins, cu începere de la 12 decembrie 2007, aplicarea legii la străinii care sunt înscrși în registrul populației.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 16 Domnul M'Bodj a sosit în Belgia la 3 ianuarie 2006. Acesta a depus o cerere de azil, iar ulterior o cerere de acordare a unui permis de ședere pentru motive medicale, care au fost ambele respinse, și a formulat, fără succes, mai multe acțiuni împotriva deciziilor de respingere a acestor cereri.
- 17 La 27 mai 2008, domnul M'Bodj a introdus, în temeiul articolului 9 ter din Legea din 15 decembrie 1980, o nouă cerere de acordare a unui permis de ședere pentru motive medicale, motivată prin sechelele importante de care suferea ca urmare a unei agresiuni a cărei victimă ar fi fost în Belgia. Această cerere a fost declarată admisibilă la 19 septembrie 2008, ceea ce a determinat înscrierea persoanei interesate în registrul străinilor.
- 18 În urma eliberării unui atestat general prin care se recunoștea o reducere a capacității de a realiza un venit și o pierdere a autonomiei, domnul M'Bodj a introdus, la 21 aprilie 2009, o cerere pentru acordarea de alocații de înlocuire a veniturilor și de integrare.
- 19 La 5 octombrie 2009, această cerere a fost respinsă de Service public fédéral Sécurité sociale pentru motivul că domnul M'Bodj nu îndeplinea condițiile de cetățenie prevăzute la articolul 4 alineatul 1 din Legea din 27 februarie 1987. Pe de altă parte, acest organism a constatat că domnul M'Bodj era înscris în registrul străinilor și că nu avea, prin urmare, dreptul de a se stabili în Belgia.
- 20 La 31 decembrie 2009, domnul M'Bodj a formulat o acțiune împotriva deciziei de respingere a cererii menționate la tribunal du travail de Liège [Tribunalul pentru Litigii de Muncă din Liège].
- 21 Independent de formularea acestei acțiuni, domnului M'Bodj i-a fost autorizată, la 17 mai 2010, șederea pe durată nelimitată în Belgia, din cauza stării sale de sănătate.
- 22 Prin hotărârea din 8 noiembrie 2012, tribunal du travail de Liège a decis să adreseze Cour constitutionnelle o întrebare preliminară prin care solicita, în esență, să se stabilească dacă articolul 4 din Legea din 27 februarie 1987 încalcă anumite dispoziții ale Constituției belgiene coroborate cu articolul 28 alineatul (2) din Directiva 2004/83, în măsura în care exclude acordarea alocațiilor persoanelor cu handicap care au reședința în Belgia în temeiul articolului 9 ter din Legea din 15 decembrie 1980 și care beneficiază, în această calitate, de statutul conferit de protecția internațională, prevăzut de directiva menționată, deși permite plata acestor alocații refugiaților, care, potrivit instanței amintite, beneficiază de aceeași protecție internațională.
- 23 În decizia sa de trimitere, Cour constitutionnelle constată că, deși s-a pronunțat deja cu privire la o întrebare preliminară privind această diferență de tratament care există între cele două categorii de străini, în întrebarea respectivă nu a fost invitată să ia în considerare Directiva 2004/83.
- 24 În aceste condiții, Cour constitutionnelle a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Articolul 2 literele (e) și (f) și articolele 15, 18, 28 și 29 din Directiva [2004/83] trebuie interpretate în sensul că nu numai persoana căreia i s-a acordat, la cerere, statutul de protecție subsidiară de către o autoritate independentă a statului membru trebuie să poată beneficia de protecția socială și de îngrijirea sănătății vizate la articolele 28 și 29 din această directivă, ci și străinul a cărui ședere pe teritoriul unui stat membru este autorizată de o autoritate administrativă a acestui stat

membru și care suferă de o boală de așa natură încât determină un risc real pentru viața sau integritatea sa corporală sau un risc real de tratament inuman sau degradant atunci când nu există niciun tratament adecvat în țara sa de origine sau în țara în care are reședința?

- 2) Dacă prima întrebare preliminară impune un răspuns care implică faptul că cele două categorii de persoane care sunt descrise în cuprinsul său trebuie să poată beneficia de protecția socială și de îngrijirea sănătății vizate acolo, articolul 20 alineatul (3), articolul 28 alineatul (2) și articolul 29 alineatul (2) din aceeași directivă trebuie interpretate în sensul că obligația care revine statelor membre de a ține cont de situația specifică a persoanelor vulnerabile precum persoanele cu handicap implică faptul că trebuie să fie acordate acestora alocații prevăzute de Legea din 27 februarie 1987 [...], ținând cont de faptul că un ajutor social care ia în considerare handicapul poate fi acordat pe baza Legii organice din 8 iulie 1976 a centrelor publice de acțiune socială?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 25 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolele 28 și 29 din Directiva 2004/83 coroborate cu articolul 2 litera (e) și cu articolele 3, 15 și 18 din aceasta trebuie interpretate în sensul că un stat membru este obligat să acorde posibilitatea de a beneficia de protecția socială și de îngrijirea sănătății prevăzute la aceste articole unui resortisant al unei țări terțe a cărui ședere este autorizată pe teritoriul statului membru respectiv în temeiul unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede autorizarea șederii în statul membru menționat a străinului care suferă de o boală ce prezintă un risc real pentru viața sau integritatea sa corporală sau un risc real de tratament inuman sau degradant atunci când nu există niciun tratament adecvat în țara de origine a străinului respectiv sau în țara terță în care acesta avea reședința anterior.
- 26 Reiese din articolele 28 și 29 din Directiva 2004/83 că acestea sunt aplicabile beneficiarilor statutului de refugiat sau beneficiarilor statutului conferit prin protecție subsidiară.
- 27 Or, este cert, pe de o parte, că legislația națională în discuție în litigiul principal nu reglementează autorizarea șederii resortisanților unor țări terțe care au o temere bine fondată de a fi persecutați în sensul articolului 2 litera (c) din Directiva 2004/83 și, pe de altă parte, că ea nu are ca obiect conferirea statutului de refugiat resortisanților unor țări terțe a căror ședere este autorizată în temeiul său.
- 28 Rezultă că Regatul Belgiei nu ar fi obligat, în temeiul articolelor 28 și 29 din această directivă, să acorde posibilitatea de a beneficia de prestațiile prevăzute la aceste articole resortisanților unor țări terțe a căror ședere în Belgia este autorizată în temeiul legislației naționale în discuție în litigiul principal decât dacă s-ar considera că acordarea dreptului de ședere implică acordarea statutului conferit prin protecție subsidiară.
- 29 În temeiul articolului 18 din directiva menționată, statele membre acordă acest statut unui resortisant al unei țări terțe eligibil pentru protecție subsidiară.
- 30 În această privință, trebuie amintit că cele trei tipuri de vătămări grave definite la articolul 15 din Directiva 2004/83 constituie condițiile care trebuie îndeplinite pentru a se putea considera că o persoană ar putea beneficia de protecție subsidiară, atunci când, potrivit articolului 2 litera (e) din directiva menționată, există motive serioase și întemeiate de a crede că solicitantul este supus unui

risc real de a suferi astfel de vătămări în cazul în care ar fi trimis în țara de origine în cauză (Hotărârea Elgafaji, C-465/07, EU:C:2009:94, punctul 31, și Hotărârea Diakité, C-285/12, EU:C:2014:39, punctul 18).

- 31 Întrucât riscurile de deteriorare a stării de sănătate a unui resortisant al unei țări terțe nu rezultă dintr-o lipsire cu intenție de îngrijiri a acestui resortisant al unei țări terțe, împotriva cărora legislația națională în discuție în litigiul principal furnizează o protecție, nu sunt acoperite de articolul 15 literele (a) și (c) din directiva menționată, deoarece vătămrile definite la aceste dispoziții constau în pedeapsa cu moartea sau execuția și, respectiv, în amenințări grave și individuale la adresa vieții sau a persoanei unui civil ca urmare a violenței generalizate în caz de conflict armat intern sau internațional.
- 32 Articolul 15 litera (b) din Directiva 2004/83 definește o vătămare gravă constând în aplicarea unui resortisant al unei țări terțe, în țara sa de origine, a torturii sau a unor tratamente sau pedepse inumane sau degradante.
- 33 Rezultă în mod clar din această dispoziție că ea se aplică numai tratamentelor inumane sau degradante săvârșite asupra unui solicitant în țara sa de origine. Decurge de aici că legiuitorul Uniunii a avut în vedere acordarea beneficiului protecției subsidiare numai în cazurile în care aceste tratamente au loc în țara de origine a solicitantului.
- 34 Anumite elemente proprii contextului în care se încadrează articolul 15 litera (b) din Directiva 2004/83 trebuie, în plus, în mod similar obiectivelor acestei directive, să fie luate în considerare în vederea interpretării dispoziției menționate (a se vedea în acest sens Hotărârea Maatschap L.A. en D.A.B. Langestraat en P. Langestraat-Troost, C-11/12, EU:C:2012:808, punctul 27 și jurisprudența citată).
- 35 Astfel, articolul 6 din această directivă conține o listă a agenților de vătămări grave, fapt ce susține ideea că asemenea vătămări trebuie să constea în comportamentul unui terț și că, în consecință, ele nu pot rezulta pur și simplu din lipsurile generale ale sistemului de sănătate al țării de origine.
- 36 De asemenea, considerentul (26) al directivei menționate precizează că riscurile la care populația unei țări sau o parte din această populație este în general expusă nu constituie în sine amenințări individuale care să poată fi calificate drept vătămări grave. În consecință, riscul de deteriorare a stării de sănătate a unui resortisant al unei țări terțe afectat de o boală gravă rezultat din inexistența unor tratamente adecvate în țara sa de origine, fără să fie în cauză o lipsire cu intenție de îngrijiri a acestui resortisant al unei țări terțe, nu poate fi suficient pentru a implica acordarea beneficiului protecției subsidiare acestuia.
- 37 Această interpretare este, în plus, confirmată de considerentele (5), (6), (9) și (24) ale Directivei 2004/83, din care reiese că, deși această directivă urmărește să completeze, prin intermediul protecției subsidiare, protecția refugiaților consacrată de Convenția privind statutul refugiaților, semnată la Geneva la 28 iulie 1951, prin identificarea persoanelor care au o nevoie reală de protecție internațională (a se vedea în sens Hotărârea Diakité, EU:C:2014:39, punctul 33), domeniul său de aplicare nu se extinde la persoanele a căror ședere este autorizată pe teritoriul statelor membre din alte motive, și anume cu titlu discreționar și din motive de compasiune sau umanitare.
- 38 Obligația de a interpreta articolul 15 litera (b) din Directiva 2004/83 cu respectarea articolului 19 alineatul (2) din cartă (a se vedea în acest sens Hotărârea Abed El Karem El Kott și alții, C-364/11, EU:C:2012:826, punctul 43 și jurisprudența citată), potrivit căruia nimeni nu poate fi strămutat către un stat unde există un risc serios de a fi supus unor tratamente inumane sau degradante, și luând în considerare articolul 3 din CEDO căruia îi corespunde în esență (Hotărârea Elgafaji, EU:C:2009:94, punctul 28), nu este de natură să repună în discuție această interpretare.

- 39 În această privință, trebuie, desigur, arătat că reiese din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului că, deși cetățenii străini împotriva cărora a fost adoptată o decizie care permite îndepărtarea lor nu pot, în principiu, revendica un drept de a rămâne pe teritoriul unui stat pentru a continua să beneficieze de asistența și de serviciile medicale, sociale sau de altă natură oferite de statul respectiv, decizia de a îndepărta un străin afectat de o maladie fizică sau mintală severă către o țară unde mijloacele de tratare a acestei maladii sunt inferioare celor disponibile în statul menționat ar putea ridica o problemă de compatibilitate cu articolul 3 din CEDO, în cazuri cu totul excepționale, când motivele umanitare care militează împotriva acestei îndepărtări sunt imperioase (a se vedea în special Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea N. împotriva Regatului Unit din 27 mai 2008, § 42).
- 40 Cu toate acestea, faptul că un resortisant al unei țări terțe afectat de o boală gravă nu poate, în temeiul articolului 3 din CEDO, astfel cum este interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cazuri cu totul excepționale, să fie îndepărtat către o țară în care nu există tratamente adecvate nu implică faptul că acestuia trebuie să i se autorizeze șederea într-un stat membru pe baza protecției subsidiare în temeiul Directivei 2004/83.
- 41 Având în vedere cele ce precedă, articolul 15 litera (b) din Directiva 2004/83 trebuie interpretat în sensul că vătămarea gravă pe care acesta o definește nu acoperă o situație în care tratamente inumane sau degradante, precum cele vizate de legislația în discuție în litigiul principal, pe care un solicitant afectat de o boală gravă le-ar putea suferi în cazul returnării în țara sa de origine sunt rezultatul inexistenței unor tratamente adecvate în țara respectivă, fără să fie în cauză o lipsire cu intenție de îngrijiri a acestui solicitant.
- 42 Totuși, articolul 3 din această directivă permite statelor membre să adopte sau să mențină standarde mai favorabile pentru a decide, printre altele, care sunt persoanele care îndeplinesc condițiile de acordare a statutului de persoană eligibilă pentru protecție subsidiară, în măsura în care însă respectivele standarde sunt compatibile cu directiva menționată (a se vedea în acest sens Hotărârea B și D, C-57/09 și C-101/09, EU:C:2010:661, punctul 114).
- 43 Or, rezerva care figurează la articolul 3 din Directiva 2004/83 se opune ca un stat membru să adopte sau să mențină dispoziții prin care se acordă statutul de persoană eligibilă pentru protecție subsidiară prevăzut de aceasta unui resortisant al unei țări terțe afectat de o boală gravă, din cauza riscului de deteriorare a stării sale de sănătate rezultat din inexistența unor tratamente adecvate în țara de origine, întrucât asemenea dispoziții nu sunt compatibile cu această directivă.
- 44 Astfel, având în vedere considerațiile de la punctele 35-37 din prezenta hotărâre, ar fi contrar economiei generale și obiectivelor Directivei 2004/83 să se acorde posibilitatea de a beneficia de statutele pe care aceasta le prevede resortisanților unor țări terțe aflați în situații fără nicio legătură cu logica protecției internaționale.
- 45 Rezultă că o legislație precum cea în discuție în litigiul principal nu poate fi calificată, în temeiul articolului 3 din această directivă, drept standard mai favorabil pentru a decide care sunt persoanele eligibile pentru protecție subsidiară. Prin urmare, resortisanții unor țări terțe a căror ședere a fost autorizată în temeiul unei astfel de legislații nu sunt beneficiari ai statutului conferit de protecția subsidiară cărora le-ar fi aplicabile articolele 28 și 29 din directiva menționată.
- 46 Acordarea de către un stat membru a acestui statut de protecție națională din alte motive decât nevoia de protecție internațională în sensul articolului 2 litera (a) din directiva menționată, cu alte cuvinte, cu titlu discreționar și din motive de compasiune sau umanitare, nu intră de altfel, după cum se precizează în considerentul (9) al directivei în cauză, în domeniul de aplicare al acesteia (Hotărârea B și D, EU:C:2010:661, punctul 118).

- 47 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolele 28 și 29 din Directiva 2004/83 coroborate cu articolul 2 litera (e) și cu articolele 3, 15 și 18 din aceasta trebuie interpretate în sensul că un stat membru nu este obligat să acorde posibilitatea de a beneficia de protecția socială și de îngrijirea sănătății prevăzute la aceste articole unui resortisant al unei țări terțe a cărui ședere este autorizată pe teritoriul statului membru respectiv în temeiul unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede autorizarea șederii în statul membru menționat a străinului care suferă de o boală ce prezintă un risc real pentru viața sau integritatea sa corporală sau un risc real de tratament inuman sau degradant atunci când nu există niciun tratament adecvat în țara de origine a străinului respectiv sau în țara terță în care acesta avea reședința anterior, fără să fie în cauză o lipsire cu intenție de îngrijiri a străinului respectiv în această țară.

Cu privire la a doua întrebare

- 48 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 49 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Articolele 28 și 29 din Directiva 2004/83/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională și referitoare la conținutul protecției acordate coroborate cu articolul 2 litera (e) și cu articolele 3, 15 și 18 din aceasta trebuie interpretate în sensul că un stat membru nu este obligat să acorde posibilitatea de a beneficia de protecția socială și de îngrijirea sănătății prevăzute la aceste articole unui resortisant al unei țări terțe a cărui ședere este autorizată pe teritoriul statului membru respectiv în temeiul unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede autorizarea șederii în statul membru menționat a străinului care suferă de o boală ce prezintă un risc real pentru viața sau integritatea sa corporală sau un risc real de tratament inuman sau degradant atunci când nu există niciun tratament adecvat în țara de origine a străinului respectiv sau în țara terță în care acesta avea reședința anterior, fără să fie în cauză o lipsire cu intenție de îngrijiri a străinului respectiv în această țară.

Semnături